

Kontrolní závěr z kontrolní akce

21/10

Majetek a peněžní prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané příspěvkové organizace Ministerstva kultury

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2021 pod číslem 21/10. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Roman Procházka.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda vybrané příspěvkové organizace Ministerstva kultury hospodaří s majetkem a peněžními prostředky státu účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrola byla prováděna u kontrolovaných osob od dubna do prosince 2021.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2018 až 2020, v případě věcných souvislostí i období předcházející či následující.

Kontrolované osoby:

Národní galerie v Praze (dále také „NG“);

Uměleckoprůmyslové museum v Praze (dále také „UPM“).

Kolegium NKÚ na svém VIII. jednání, které se konalo dne 30. května 2022,

schválilo usnesením č. 9/VIII/2022

kontrolní závěr v tomto znění:

Příspěvkové organizace v číslech za období 2018–2020

Národní galerie v Praze		Uměleckoprůmyslové museum v Praze
1 344,6 mil. Kč	Celkové náklady organizace za roky 2018–2020	359,8 mil. Kč
245,3 mil. Kč	Náklady na výstavy celkem za roky 2018–2020	14,7 mil. Kč
1 512 472	Počet návštěvníků celkem za roky 2018–2020	230 855
599 836 (39,7)	Počty návštěvníků zdarma za roky 2018–2020 (tj. % z celkového počtu)	28 307 (12,3)
104,3 mil. Kč	Tržby ze vstupného celkem za roky 2018–2020	26,4 mil. Kč

I. Shrnutí a vyhodnocení

Nejvyšší kontrolní úřad provedl kontrolu majetku a peněžních prostředků státu, se kterými jsou příslušné hospodařit příspěvkové organizace Ministerstva kultury Národní galerie v Praze a Uměleckoprůmyslové museum v Praze.

Cílem kontrolní akce bylo prověřit, zda příspěvkové organizace Národní galerie v Praze a Uměleckoprůmyslové museum v Praze hospodaří s majetkem a peněžními prostředky státu účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolované příspěvkové organizace plnily své úkoly vyplývající ze zakládacích dokumentů a účelu zřízení. Kontrolou však bylo zjištěno, že příspěvkové organizace hospodařily s majetkem a peněžními prostředky státu při plnění svých úkolů v některých případech neúčelně a v rozporu s právními předpisy.

NG nepostupovala v souladu s právními předpisy, když při zadání veřejných zakázek spojených s nabýváním majetku a pořizováním služeb nevyužila žádný z druhů zadávacího řízení. NG vynakládala peněžní prostředky za plnění, které nebylo podloženo platnými smlouvami. Dále byly zjištěny nedostatky ve vedení účetnictví, v evidenci majetku a při jeho inventarizaci.

Kontrolou u UPM byly zjištěny nedostatky ve vedení evidence majetku a jeho zařazování do účetnictví. UPM v nájemních smlouvách nesjednalo inflační doložky.

Obě příspěvkové organizace uzavřely dohodu o spolupráci s Ministerstvem kultury (dále také „MK“), na základě které neodůvodněně snižovaly výnosy ze vstupného. Dále NG i UPM nepostupovaly v souladu se zákonem o finanční kontrole¹ tím, že vedoucí zaměstnanci nedodržovali kontrolní a schvalovací postupy nastavené vnitřním kontrolním systémem. Důsledkem nedostatečně fungujícího vnitřního kontrolního systému bylo ve zjištěných případech neúčelné nakládání s majetkem a peněžními prostředky.

Celkové vyhodnocení vyplývá z těchto zjištěných skutečností:

1. Nedostatky při vynakládání peněžních prostředků na vybrané služby

Národní galerie v Praze v kontrolovaném období opakovaně při zajišťování služeb externími dodavateli uzavírala smlouvy bez zadávacího řízení. V několika případech tak činila i s více dodavateli na stejné či obdobné plnění. Tímto jednáním nepostupovala v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek². NG vynakládala peněžní prostředky na základě smluv, které byly podle zákona o registru smluv³ zrušeny od počátku.

U UPM nebyly kontrolou zjištěny nedostatky ani v procesu zadávání veřejných zakázek, ani v oblasti hospodárnosti a účelnosti vynakládání peněžních prostředků v souvislosti se zajišťováním služeb.

¹ Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole).

² Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

³ Zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv).

2. Nedostatky při hospodaření s majetkem

NG nedisponovala investičními plány, a neměla tudíž přehled o budoucích investičních potřebách. NG v rozporu se zákonem o finanční kontrole⁴ neprověřila prostřednictvím schvalovacího postupu příkazce operace nezbytnost připravovaných operací k zajištění stanovených úkolů v oblasti nabývání majetku. NG nepostupovala v souladu s právními předpisy, když při zadání veřejných zakázek spojených s nabýváním majetku nevyužila žádný z druhů zadávacího řízení. NG měla zpracovaný plán oprav, ale většina oprav provedených v kontrolovaném období nebyla v tomto plánu uvedena. NG vynaložila peněžní prostředky za vytvoření nového loga, jehož předmětem nebyl její zákonný název. Jelikož nebyla provedena změna názvu v zákoně, nemůže NG využívat toto logo ani název na oficiálních dokumentech. Takové vynaložení peněžních prostředků nebylo v souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech⁵, který příspěvkovým organizacím povoluje použít peněžní prostředky jen k účelům, na které jsou určeny, a to na krytí nezbytných potřeb. NG v kontrolovaném období ve zjištěných případech o nabytí majetku neúčtovala do období, s nímž toto nabytí majetku časově a věcně souviselo.

U UPM byly zjištěny nedostatky v oblasti evidence majetku. Dále bylo zjištěno, že UPM o nabytí pozemku neúčtovalo do období, se kterým nabytí pozemku časově a věcně souviselo.

3. Nedostatky vnitřního kontrolního systému

NG porušovala ustanovení zákona o finanční kontrole. Nebyly dodržovány schvalovací postupy předběžné řídicí kontroly před vznikem závazku ani po jeho vzniku. Dále hradila faktury až po termínu jejich splatnosti. Kontrolou bylo zjištěno, že NG nedohledala záznamy o projednávání a schvalování plánů kontrol, zprávy z provedených interních auditů, přijatá nápravná opatření k těmto auditům a ani ke kontrolám provedeným externími kontrolními orgány. Značná část zjištěných pochybení souvisí s nastavením a fungováním vnitřního kontrolního systému. Interní audit nezajistil potřebný rozsah a potřebnou úroveň auditů. NG nezavedla spisovou službu v elektronické podobě⁶.

UPM v rozporu se zákonem o finanční kontrole neprověřovalo auditem účinnost vnitřního kontrolního systému a ve zprávách o výsledcích finančních kontrol neuvádělo zhodnocení přiměřenosti a účinnosti zavedeného systému vnitřní kontroly. Dále bylo zjištěno pochybení u schvalovacích postupů předběžné řídicí kontroly a v neexistenci vnitřního předpisu upravujícího podpisové vzory.

4. Neodůvodněné snižování výnosů státu

Obě příspěvkové organizace (dále také „PO“) snižovaly výnosy z majetku státu tím, že poskytovaly zdarma určitým okruhům návštěvníků vstupy do objektů ve své správě, a to na základě *dohody o spolupráci* uzavřené s MK a dalšími PO zřízenými MK.

⁴ Ustanovení § 26 odst. 1 zákona č. 320/2001 Sb. a ustanovení § 10 a § 13 vyhlášky č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 123/2003 Sb.

⁵ Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), (dále také „zákon o rozpočtových pravidlech“).

⁶ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů.

UPM uzavřelo smlouvy, které neobsahovaly režim zvyšování nájemného, což nebylo v souladu se zákonem o majetku státu⁷. UPM přenechalo bezúplatně podnikatelskému subjektu movitý majetek u dvou uzavřených nájemních smluv, což je v rozporu se zákonem o majetku státu.

II. Informace o kontrolované oblasti

Kontrolované osoby jsou příspěvkovými organizacemi Ministerstva kultury a v souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech hospodaří s peněžními prostředky získanými hlavní činností a přijatými ze státního rozpočtu v rámci finančních vztahů stanovených zřizovatelem. Dále PO hospodaří s peněžními prostředky svých fondů, s prostředky získanými jinou činností, s peněžními dary od fyzických a právnických osob, s peněžními prostředky poskytnutými ze zahraničí a s peněžními prostředky poskytnutými z rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů, včetně prostředků poskytnutých České republice z rozpočtu Evropské unie a přijatých příspěvkovými organizacemi z Národního fondu.

Národní galerie v Praze

Národní galerie v Praze je příspěvkovou organizací Ministerstva kultury⁸. NG byla zřízena za účelem poskytovat veřejně prospěšné služby, veřejné kulturní služby a dále za účelem získávat, shromažďovat, trvale ochraňovat, evidovat, odborně zpracovávat a zpřístupňovat veřejnosti sbírky muzejní povahy, provádět vědecký výzkum týkající se sbírek a prostředí, z něhož jsou získávány sbírkové předměty, šířit výsledky výzkumu a vývoje prostřednictvím výuky a publikací, realizací muzejních výstav, funkčních prezentací exponátů a programů se zřetelem na mezinárodní kontext.⁹

Pro výstavní činnost v Praze využívá NG zejména Veletržní palác, Šternberský palác, klášter sv. Anežky České, Schwarzenberský palác, Salmovský palác, palác Kinských na Staroměstském náměstí a Valdštejnskou jízdárnu. NG dlouhodobě zapůjčila části sbírky na zámky Fryštát a Žďár nad Sázavou. NG spravuje také Český a Slovenský pavilon v italských Benátkách a najímá si depozitář v Lobkovicích.

Uměleckoprůmyslové museum v Praze

Uměleckoprůmyslové museum v Praze je příspěvkovou organizací zřízenou Ministerstvem kultury ČR. UPM plní funkci muzea ve smyslu zákona o ochraně sbírek muzejní povahy¹⁰. Hlavním předmětem činnosti UPM je získávání, shromažďování, trvalé uchovávání, odborné zpracování a zpřístupňování sbírky umění veřejnosti, zejména v oblasti uměleckého řemesla, užitého umění, uměleckého průmyslu a designu, knižní kultury, fotografie a oděvní tvorby.

UPM spravuje hlavní budovu muzea spolu s knihovnou v Praze, Centrální depozitář UPM v Praze-Stodůlkách, zámek Kamenice nad Lipou, depozitář v Brandýse nad Labem (připraven pro předání jiné státní instituci – Národnímu technickému muzeu, stav ke dni 18. 11. 2021), objekt v Chlumíně (připraven pro předání Ústavu pro zastupování státu ve věcech

⁷ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích (dále také „zákon o majetku státu“).

⁸ Národní galerie v Praze byla zřízena zákonem č. 148/1949 Sb., o Národní galerii v Praze.

⁹ Článek II statutu Národní galerie v Praze.

¹⁰ Zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů.

majetkových, stav ke dni 18. 11. 2021) a sklad v Stehelčevsi. Od roku 1995 si UPM najímá prostory Galerie Josefa Sudka v Praze, zaměřené na fotografickou tvorbu. Na základě smlouvy se Státním fondem kultury ČR má UPM v Domě U Černé Matky Boží umístěno muzeum sbírek českého kubismu. Dále si najímá nesbírkové sklady v Čelákovících a v České Skalici (sklad textilních strojů, který bude uvolněn po předání strojů Národnímu technickému muzeu).

Kontrolované příspěvkové organizace spravují především budovy na území hlavního města Prahy. NG v jednom případě spravuje budovu mimo území České republiky, a to v italských Benátkách, což znázorňuje příloha č. 1. Interaktivní příloha doplňující kontrolní závěr z kontrolní akce č. 21/10 je dostupná [zde](#).

Přehled hodnoty majetku ve správě NG a UPM dle rozvah sestavených ke dni 31. 12. 2018, 31. 12. 2019 a 31. 12. 2020 uvádí tabulka č. 1.

Tabulka č. 1: Vybrané položky rozvahy NG a UPM (v tis. Kč)

Aktiva	Netto hodnoty					
	k 31. 12. 2018		k 31. 12. 2019		k 31. 12. 2020	
	NG	UPM	NG	UPM	NG	UPM
Aktiva celkem	1 716 779,78	945 032,39	1 679 762,34	967 738,98	1 774 281,60	966 260,03
Stálá aktiva	1 606 601,40	912 404,54	1 583 169,11	948 033,42	1 597 755,61	944 883,71
Dlouhodobý nehmotný majetek	4 185,72	526,62	4 473,95	805,63	5 063,13	864,42
Software	1 576,12	224,12	2 583,92	259,05	1 786,63	864,42
Dlouhodobý hmotný majetek	1 602 327,09	911 877,92	1 578 606,56	947 227,79	1 591 203,88	944 019,28
Pozemky	350 669,54	62 912,32	350 669,54	62 912,32	388 411,82	62 912,32
Kulturní předměty	25 698,98	94 643,41	38 710,40	133 717,03	47 946,89	141 632,12
Stavby	1 137 646,31	691 661,61	1 107 714,60	685 315,69	1 079 827,65	678 324,10
Samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	86 651,56	62 052,53	76 527,55	63 732,36	71 572,50	59 768,39
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	1 660,69	608,04	4 984,47	1 550,39	3 445,01	942,35
Oběžná aktiva	110 178,37	32 627,85	96 593,22	19 705,55	176 525,99	-12 922,30

Zdroj: účetní závěrky NG a UPM za roky 2018, 2019 a 2020.

Z tabulky č. 1 je patrné, že dlouhodobý hmotný majetek, konkrétně stavby, představuje většinu hodnoty celkových aktiv. Akviziční činností obě příspěvkové organizace každoročně navyšovaly počty svých kulturních předmětů.

Celkové náklady a výnosy NG a UPM dle výkazů zisku a ztráty sestavených ke dni 31. 12. 2018, 31. 12. 2019 a 31. 12. 2020 uvádí tabulka č. 2.

Tabulka č. 2: Vybrané položky výkazu zisku a ztráty NG a UPM (v tis. Kč)

Vybrané položky nákladů	2018		2019		2020	
	NG	UPM	NG	UPM	NG	UPM
Náklady celkem	443 980,06	120 660,53	474 356,94	126 141,95	426 258,07	112 982,69
Náklady z činnosti	440 515,82	120 029,23	472 380,23	125 513,67	425 350,15	112 824,66
Spotřeba materiálu	21 183,93	3 228,05	30 791,08	2 864,32	10 726,89	2 514,37
Spotřeba energie	35 394,01	6 185,75	46 880,64	6 927,19	45 999,57	6 317,19
Opravy a udržování	41 482,37	5 299,95	29 639,33	4 986,49	39 940,16	5 022,19
Ostatní služby	158 654,41	34 763,63	166 529,91	38 350,82	119 724,99	24 850,74
Mzdové náklady	87 731,45	38 075,60	91 361,60	41 605,56	99 205,65	44 180,15
Odpisy dlouhodobého majetku	49 812,07	11 225,20	51 235,08	11 880,15	51 503,25	12 482,12

Ostatní náklady z činnosti	5 433,54	980,70	15 860,50	2 437,87	10 120,05	663,66
Výnosy celkem	444 168,47	120 660,53	474 408,86	126 141,95	426 258,67	112 982,69
Výnosy z činnosti	106 689,61	24 877,12	152 237,53	26 172,46	46 230,31	9 616,89
Výnosy z prodeje služeb	53 357,69	16 458,82	66 526,78	16 149,60	23 264,33	3 536,46
Výnosy z pronájmu	16 913,10	2 379,24	25 550,09	2 361,00	10 134,98	1 484,46
Finanční výnosy	59,28	74,93	102,36	29,97	151,79	207,36
Výsledek hospodaření běžného účetního období	188,41	0,00	51,93	0,00	0,61	0,00

Zdroj: účetní závěrky NG a UPM za roky 2018, 2019 a 2020.

Pozn.: Hodnoty u NG slučují hlavní a hospodářskou činnost, UPM hospodářskou činnost nevykazovalo.

Na nákladech z činnosti se u obou příspěvkových organizací největší měrou podílely mzdové náklady, náklady na ostatní služby a odpisy dlouhodobého majetku. Většina výnosů a nákladů uvedených v tabulce č. 2 v roce 2019 oproti předcházejícímu roku rostla a v roce 2020 se vlivem pandemie onemocnění covid-19 hodnoty většiny nákladů i výnosů snížily pod hodnoty roku 2018.

III. Rozsah kontroly

Předmětem kontrolní akce byly majetek a peněžní prostředky státu, se kterými jsou příslušné hospodařit vybrané příspěvkové organizace Ministerstva kultury.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda vybrané příspěvkové organizace Ministerstva kultury hospodaří s majetkem a peněžními prostředky státu účelně, hospodárně a v souladu s právními předpisy. Kontrolováno bylo období let 2018–2020, v případě věcných souvislostí i období předcházející a období do ukončení kontroly.

Hodnota kontrolovaného majetku u NG za kontrolované období činila 99 449 159,43 Kč. Objem kontrolovaných peněžních prostředků za kontrolované období u NG činil celkem 333 750 623,82 Kč. Celkový kontrolovaný objem majetku a peněžních prostředků činil 433 199 783,25 Kč.

Hodnota kontrolovaného majetku UPM za kontrolované období činila 954 495 278,15 Kč. Objem kontrolovaných peněžních prostředků za kontrolované období u UPM činil celkem 97 182 532,25 Kč. Celkový kontrolovaný objem majetku a peněžních prostředků činil 1 051 677 810,40 Kč.

Kontrolou bylo ověřováno, zda PO plnily povinnosti stanovené zákonem o majetku České republiky a zákonem o rozpočtových pravidlech. Dále kontrola prověřila, zda PO postupovaly v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek. Kontrolou bylo prověřeno i nabývání majetku a nakládání s majetkem, včetně pronajímání a pozbývání nepotřebného majetku. Kontrola se také zaměřila na vynakládání peněžních prostředků na vybrané služby, zejména na opravy a udržování majetku, právní a úklidové služby, služby ostrahy a v případě NG i služby realitní. Dle zákona o registru smluv bylo kontrolováno dodržování povinnosti uveřejnit smlouvy v registru smluv.

Kontrolováno bylo rovněž dodržování zákona o účetnictví¹¹ a prováděcí vyhlášky¹². V oblasti účetnictví se kontrola zaměřila zejména na soulad fakturace se smlouvami a dále také na to, zda byl pořízený majetek zaúčtován na správné majetkové účty, ve správném ocenění a v období časově a věcně souvisejícím. Dle vyhlášky o inventarizaci¹³ bylo kontrolou ověřeno, zda PO řádně evidovaly a inventarizovaly majetek.

NKÚ se zaměřil i na kontrolu provádění řídicí kontroly ve smyslu zákona o finanční kontrole a prováděcí vyhlášky¹⁴.

Kontroly bylo podrobeno hospodaření PO a jeho ovlivnění dopadem pandemie onemocnění covid-19 v roce 2020. NKÚ také prověřil realizaci opatření k odstranění nedostatků zjištěných kontrolními akcemi NKÚ č. 14/29 a č. 19/09.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Nedostatky při vynakládání peněžních prostředků na vybrané služby

Kontrolou bylo prověřeno u příspěvkových organizací pořizování právních a úklidových služeb, služeb ostrahy a u NG také služeb realitních. NG nepostupovala v souladu s právními předpisy, když při zadání veřejných zakázek spojených s pořizováním služeb nevyužila žádný z druhů zadávacího řízení. NG vynakládala peněžní prostředky za plnění, které nebylo podloženo platnými smlouvami. U UPM nebyly kontrolou zjištěny nedostatky ani v procesu zadávání veřejných zakázek, ani v oblasti hospodárnosti a účelnosti výdajů peněžních prostředků v souvislosti se zajišťováním služeb.

NG nezdala veřejnou zakázku na obecné právní služby v zadávacím řízení

Obecné právní služby¹⁵ poskytovali v kontrolovaném období Národní galerii v Praze současně až tři různí poskytovatelé na základě sedmi smluv. NG se všemi poskytovateli uzavírala smlouvy přibližně na jeden rok, aniž by před jejich uzavřením proběhlo výběrové řízení. V kontrolovaném období jen za tyto služby uhradila NG 6 735 777,52 Kč včetně daně z přidané hodnoty (dále také „DPH“). NG disponovala vlastním právním oddělením. Podle organizačního řádu mělo právní oddělení poskytovat a zajišťovat podporu generálnímu řediteli a organizačním jednotkám ve všech věcech, vyjma otázek daňových a celních, a také zastupovat NG v soudních řízeních, zajišťovat restituční agendu, vést centrální registr smluv, zajišťovat agendu související s veřejnými zakázkami a koordinovat agendu ochrany osobních údajů ve spolupráci s pověřencem.

Kontrolou bylo zjištěno, že agendu svěřenou organizačním řádem právnímu oddělení vykonávali externí poskytovatelé a většinu smluv uzavíraných NG, včetně vzorů, připravovali dle dokumentů předložených ke kontrole výše zmínění tři dodavatelé. NG nepředložila ke

¹¹ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

¹² Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky.

¹³ Vyhláška č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků.

¹⁴ Vyhláška č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb.

¹⁵ Služby, na které se nevztahuje výjimka § 29 písm. k) zákona č. 134/2016 Sb.

kontrole souhrn činností, které toto oddělení v kontrolovaném období zajišťovalo. Uvedené smlouvy se netýkaly zastupování NG v soudních řízeních, na něž byly uzavírány samostatné smlouvy se stejnými i dalšími poskytovateli.

Tabulka č. 3: Přehled smluv na zajišťování obecných právních služeb

Poskytovatel	Smlouva	Předpokládaná hodnota smlouvy v Kč bez DPH	Uhrazeno v letech 2018–2020	
			v Kč bez DPH	v Kč s DPH
1.	1.	1 500 000,00	2 972 912,00	3 597 223,52
	dodatek 1	2 000 000,00		
	dodatek 2	2 600 000,00	340 062,00	411 475,00
	2.	500 000,00		
Celkem za poskytovatele		3 100 000,00	3 312 974,00	4 008 698,52
2.*	1.**	275 000,00	396 000,00	396 000,00
	dodatek 1**	312 000,00		
	2.**	660 000,00	665 800,00	665 800,00
	3.**	931 000,00		
Celkem za poskytovatele		1 903 000,00	1 662 400,00	1 662 400,00
3.	1.***	624 000,00	424 300,00	513 403,00
	2.***	700 000,00	455 600,00	551 276,00
Celkem za poskytovatele		1 324 000,00	879 900,00	1 064 679,00
CELKEM		6 327 000,00	5 855 274,00	6 735 777,52

Zdroj: podklady NG.

* Není plátcem DPH.

** Výše plnění u těchto smluv vychází z přílohy č. 2 – *Informace o zakázce*, kde je uvedena předpokládaná výše celkového peněžitého plnění ze smlouvy, smlouvy obsahovaly měsíční plnění ve výši 42 500 Kč + odměnu nad rámec smluvních 50 hod/měsíčně.

*** Výše plnění u těchto smluv vychází z přílohy č. 2 – *Informace o zakázce*, kde je uvedena předpokládaná výše celkového peněžitého plnění ze smlouvy, smlouvy obsahovaly měsíční plnění ve výši 32 000 Kč + odměnu nad rámec smluvních 16 hod/měsíčně.

- NG uzavřela s prvním poskytovatelem obecných právních služeb dvě smlouvy na dobu určitou.
 - V prvním případě se jednalo o smlouvu s maximální odměnou 1 500 000 Kč bez DPH, která byla navýšena dvěma dodatky až na 2 600 000 Kč bez DPH. Dodatky navýšily celkovou výši odměny o 73 % oproti původně sjednané odměně. Z tabulky č. 3 je patrné, že NG na základě této smlouvy uhradila 2 972 912 Kč bez DPH, což je o 372 912 Kč bez DPH více, než kolik činila odměna sjednaná smlouvou a oběma dodatky.
 - V druhém případě se jednalo o smlouvu s maximální výší plnění 500 000 Kč bez DPH. NG uhradila 340 062 Kč bez DPH (tj. 411 475 Kč včetně DPH) za plnění poskytnutá na základě této smlouvy.

NG nepostupovala v souladu s ustanovením zákona o registru smluv, který stanoví, že smlouva, která podléhá uveřejnění v registru, nabývá účinnosti dnem uveřejnění¹⁶ v tomto registru. NG v prvním případě sjednala účinnost ke dni podpisu smlouvy a v druhém případě sjednala zpětnou účinnost smlouvy, což je v rozporu s ustanovením zákona o registru smluv. NG nezaslala správci registru smluv k uveřejnění druhou smlouvu s uvedenou hodnotou předmětu smlouvy. Hodnota předmětu smlouvy patří

¹⁶ Ustanovení § 6 zákona č. 340/2015 Sb.

mezi povinně zveřejňovaná metadata¹⁷, bez jejichž uveřejnění v registru smluv se smlouva považuje za neuveřejněnou a je zrušena od počátku¹⁸.

- S druhým poskytovatelem obecných právních služeb uzavřela NG napřímo tři smlouvy s paušální odměnou, kdy poskytovateli byly uhrazeny peněžní prostředky i za měsíce, kdy neposkytoval žádné právní služby. Na základě těchto smluv uhradila NG celkem 1 662 400 Kč¹⁹. Ani jedna z těchto tří smluv nebyla uzavřena s poskytovatelem vzešlým z předchozího zadávacího řízení, smlouvy byly uzavřeny na základě přímého zadání, čímž nebyl dodržen zákon o zadávání veřejných zakázek²⁰.
- S třetím poskytovatelem uzavřela NG v kontrolovaném období dvě smlouvy na poskytování obecných právních služeb. Obdobně jako v předchozím případě byly smlouvy uzavřeny na základě přímého zadání, nikoli v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek²⁰. V kontrolovaném období NG za poskytnuté služby od tohoto poskytovatele uhradila celkem 1 064 679 Kč včetně DPH. NG nezaslala správci registru smluv k uveřejnění druhou smlouvu s uvedenou hodnotou předmětu smlouvy. Tato hodnota však patří mezi povinně zveřejňovaná metadata¹⁷, bez jejichž uveřejnění v registru smluv se smlouva považuje za neuveřejněnou a je zrušena od počátku¹⁸.

NG jako veřejný zadavatel nepostupovala v souladu s právními předpisy, když při zadání veřejných zakázek²¹ spojených s pořizováním služeb nevyužila žádný z druhů²² zadávacího řízení.

NG vynaložila peněžní prostředky ve výši 962 751 Kč²³ s DPH za plnění vyplývající ze smluv, které byly podle zákona o registru smluv zrušeny od počátku z důvodu neuveřejnění v registru smluv ve správném formátu a se všemi náležitostmi. Dle NKÚ se jedná o skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně²⁴.

NG nezdala veřejnou zakázku na realitní služby v zadávacím řízení

Realitní služby poskytovali v kontrolovaném období Národní galerii v Praze současně až tři různí poskytovatelé na základě devíti smluv. Souhrnná předpokládaná hodnota předmětného plnění všech devíti smluv byla ve výši 2 384 100 Kč bez DPH. NG se všemi subjekty uzavírala smlouvy, aniž by před jejich uzavřením uspořádala výběrová řízení. NG v kontrolovaném období uhradila za realitní služby celkem 1 541 391 Kč bez DPH.

¹⁷ Ustanovení § 5 zákona č. 340/2015 Sb.

¹⁸ Ustanovení § 7 zákona č. 340/2015 Sb.

¹⁹ Dodavatel nebyl plátcem DPH.

²⁰ Ustanovení § 6 zákona č. 134/2016 Sb.

²¹ Ustanovení § 2 zákona č. 134/2016 Sb.

²² Ustanovení § 3 zákona č. 134/2016 Sb.

²³ Součet prostředků uhrazených na základě druhých smluv s dodavateli č. 1 a 3.

²⁴ Ustanovení § 3 písm. e) a ustanovení § 44 odst. 1 písm. a) zákona č. 218/2000 Sb.

Tabulka č. 4: Přehled smluv na zajišťování realitních služeb

Poskytovatel	Smlouva	Předpokládaná hodnota smlouvy v Kč bez DPH	Uhrazeno v letech 2018–2020	
			v Kč bez DPH	v Kč s DPH
1.	1.	1 200 000,00	1 157 291,00	1 400 323,50
	dodatek 1	2 000 000,00		
Celkem za poskytovatele		2 000 000,00	1 157 291,00	1 400 323,50
2.	1.	50 000,00	50 000,00	60 500,00
	2.	45 000,00	45 000,00	54 450,00
	3.	50 000,00	50 000,00	60 500,00
Celkem za poskytovatele		145 000,00	145 000,00	175 450,00
3.*	1.	47 500,00	47 500,00	47 500,00
	2.	48 000,00	48 000,00	48 000,00
	3.	44 000,00	44 000,00	44 000,00
	4.	50 000,00	50 000,00	50 000,00
	5.	49 600,00	49 600,00	49 600,00
Celkem za poskytovatele		239 100,00	239 100,00	239 100,00
CELKEM		2 384 100,00	1 541 391,00	1 814 873,50

Zdroj: podklady NG.

* Poskytovatel nebyl plátcem DPH.

- NG uzavřela s poskytovatelem napřímo (bez výběrového řízení) v listopadu 2017 smlouvu na dobu určitou do konce roku 2019, jejímž předmětem bylo poskytování specializovaných i obvyklých realitních služeb v předpokládané výši plnění 1 200 000 Kč bez DPH. Již o necelého půl roku později dodatkem upravila výši plnění až na 2 000 000 Kč bez DPH.
- NG v červenci 2018 uzavřela s druhým poskytovatelem napřímo tři smlouvy v jeden den, předmětem těchto smluv bylo poskytnutí realitních služeb a jejich hodnota činila celkem 145 000 Kč bez DPH, jednotlivě nepřekročila 50 000 Kč bez DPH. Tímto způsobem NG obcházela zákon o registru smluv²⁵.
- NG uzavřela s třetím poskytovatelem napřímo během dvou dnů v červenci a srpnu 2018 dalších pět smluv, jejichž předmětem bylo poskytnutí realitních služeb a jejichž hodnota činila celkem 239 100 Kč bez DPH a jednotlivě nepřekročila 50 000 Kč bez DPH. Tímto způsobem NG obcházela zákon o registru smluv²⁵.

NG jako veřejný zadavatel nedodržela postup stanovený zákonem o zadávání veřejných zakázek, když při zadání veřejné zakázky na poskytování realitních služeb nevyužila žádný z druhů²² zadávacího řízení. Dle NKÚ se jedná o skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně²⁴.

²⁵ Ustanovení § 2 a § 3 zákona č. 340/2015 Sb.

NG nezaslala veřejnou zakázku na úklidové služby v zadávacím řízení

Úklidové služby v objektech NG kromě Českého a Slovenského pavilonu v Benátkách zajišťoval v kontrolovaném období jediný dodavatel, a to na základě celkem tří smluv. Smlouvy byly uzavřeny na určité období či do vyčerpání výše předpokládaného plnění.

Tabulka č. 5: Přehled smluv na zajišťování úklidových služeb

Smlouva	Smlouva uzavřena	Soutěž	Smlouva uzavřena na	Hodnota plnění v Kč bez DPH
1.	8/2015	Ano	4 roky	13 113 433,62
dodatek 1	10/2017			337 500,00
dodatek 2	8/2018			1 250 000,00
2.	8/2019	Ne	3 měsíce	2 000 000,00
3.	1/2020	Ano	4 roky	33 481 314,21

Zdroj: podklady NG.

NG uzavřela s poskytovatelem v srpnu 2015 smlouvu o dílo na základě nadlimitní veřejné zakázky, předmětem tohoto smluvního vztahu byly úklidové služby v celkové hodnotě 13 113 433,62 Kč. K uvedené smlouvě uzavřela NG dva dodatky, kterými navýšila hodnotu plnění o částku 1 587 500 Kč bez DPH. Podle zákona nesmí zadavatel umožnit podstatnou změnu závazku²⁶ ze smlouvy na veřejnou zakázku po dobu jeho trvání bez provedení nového zadávacího řízení, přičemž za podstatnou změnu závazku se nepovažuje změna maximálně do výše 10 % původní hodnoty závazku. NG navýšila původní hodnotu smlouvy o 12,1 %, což představovalo podstatnou změnu závazku ze smlouvy podle zákona o zadávání veřejných zakázek. Tím nedodržela uvedené ustanovení zákona.

V srpnu 2019 uzavřela NG se stejným poskytovatelem smlouvu na úklidové služby na dobu tří měsíců. V období od listopadu 2019 do ledna 2020 zadávala úklidové služby stejné společnosti jen formou přímých objednávek. NG uhradila za plnění na základě smlouvy ze srpna 2019 a dalších objednávek celkem 2 776 553,72 Kč²⁷.

NG jako veřejný zadavatel nepostupovala v souladu s právními předpisy, když při zadání veřejných zakázek spojených s pořízováním služeb nevyužila žádný z druhů zadávacího řízení. Dle NKÚ se jedná o skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně²⁴.

NG nezaslala smlouvu o poskytování bezpečnostních služeb k uveřejnění v registru smluv

NG uzavřela s poskytovatelem v únoru 2018 smlouvu o poskytování bezpečnostních služeb na dobu 4 let na základě nadlimitní VZ. Národní galerie v Praze zaslala k uveřejnění v registru smluv předmětnou smlouvu bez uvedení její hodnoty. Předmětná smlouva byla zveřejněna v registru smluv dne 7. 3. 2018. Hodnota předmětu smlouvy patří mezi povinně zveřejňovaná metadata¹⁷, bez jejichž uveřejnění v registru smluv se smlouva považuje za neuveřejněnou a je zrušena od počátku¹⁸. Hodnota smlouvy byla zjistitelná na základě výsledku zadávacího řízení, kde NG uvedla částku ve výši 42 274 328 Kč bez DPH za 1 rok plnění služeb.

NG vynaložila peněžní prostředky ve výši 154 642 925,97 Kč s DPH za plnění na základě smlouvy, která byla podle zákona registru smluv¹⁸ zrušena od počátku. Dle NKÚ se jedná o skutečnosti nasvědčující porušení rozpočtové kázně²⁴.

²⁶ Ustanovení § 222 zákona č. 134/2016 Sb.

²⁷ Novou smlouvu o poskytování úklidových služeb uzavřela NG dne 13. 1. 2020 na základě výsledků nadlimitní veřejné zakázky na dobu 4 let s předpokládanou hodnotou plnění ve výši 33 481 314,21 Kč bez DPH.

NG uzavřela smlouvu o dílo s generálním ředitelem NG

V roce 2018 NG uzavřela s generálním ředitelem NG smlouvu na vytvoření autorského díla bez výběrového řízení v celkové hodnotě 1 120 000 Kč. NG sjednala u této smlouvy účinnost¹⁶ od září 2017, tedy zpětně, ačkoliv smlouva byla uzavřena až v prosinci 2018. Za NG ji v zastoupení podepsala neoprávněná osoba – kancléřka generálního ředitele. NG podepsala smlouvu s generálním ředitelem, aniž by předtím oslovila další možné dodavatele, čímž nepostupovala v souladu se zásadou transparentnosti²⁰ podle zákona o zadávání veřejných zakázek.

2. Nedostatky při hospodaření s majetkem

Kontrolou bylo zjišťováno, zda NG a UPM měly vytvořeny plány oprav, investiční plány a akviziční plány. Dále na kontrolním vzorku bylo prověřeno účelné a hospodárné nabývání majetku, jeho pozbývání, evidence a inventarizace, náklady na opravy a udržování majetku, účtování o majetku a soulad s právními předpisy.

NG nedisponovala investičními plány, a neměla tudíž přehled o budoucích investičních potřebách. NG v rozporu se zákonem o finanční kontrole⁴ neprověřila schvalovacím postupem příkazce operace nezbytnost připravovaných operací k zajištění stanovených úkolů v oblasti nabývání majetku. NG při pořizování majetku nedodržela zákon o zadávání veřejných zakázek. Většina oprav provedených v kontrolovaném období nevycházela z plánu oprav. NG vynaložila peněžní prostředky za vytvoření nového loga, jehož předmětem nebyl její zákonný název. Jelikož nebyla provedena změna názvu v zákoně, nemůže NG využívat toto logo ani název na oficiálních dokumentech. Takové vynaložení peněžních prostředků nebylo v souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech, který příspěvkovým organizacím povoluje používat peněžní prostředky jen k účelům, na které jsou určeny, a to na krytí nezbytných potřeb.

UPM mělo vytvořený investiční plán a nebyly u něho zjištěny nedostatky v souvislosti s nabýváním a pozbýváním majetku. U UPM byly zjištěny nedostatky v oblasti evidence majetku. Dále bylo zjištěno, že o nabytí pozemku neúčtovalo UPM do období, se kterým toto nabytí pozemku časově a věcně souviselo.

NG a UPM nevedly ve zjištěných případech úplné, správné a průkazné účetnictví, neboť neúčtovaly o nabytí majetku ve správném účetním období a kontrolou byly zjištěny nedostatky v inventarizaci.

Příspěvkové organizace chybovaly u nabývání majetku a jeho účtování

NG neměla vytvořen investiční plán k pořizování dlouhodobého majetku. V kontrolovaném období byl pořízen dlouhodobý majetek v hodnotě 174 390 137,94 Kč. Ke kontrole u NG bylo vybráno 15 případů nabytí dlouhodobého majetku v pořizovací ceně 81 816 095,44 Kč, což představovalo téměř 47 % hodnoty pořízeného dlouhodobého majetku.

- NG uzavřela v roce 2018 na základě dvoukolové soutěže smlouvu na vytvoření nové vizuální identity NG – vytvoření loga *Národní galerie Praha* – v hodnotě 1 300 000 Kč bez DPH. Logo neodpovídalo názvu stanovenému zákonem²⁸ o Národní galerii v Praze. Jelikož nebyla provedena změna názvu v zákoně, nemůže NG využívat toto logo ani název na oficiálních dokumentech. Takové vynaložení peněžních prostředků nebylo

²⁸ Čl. I zákona č. 148/1949 Sb.

v souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech, který příspěvkovým organizacím povoluje použít peněžní prostředky pouze k účelům, na které jsou určeny, a to na krytí nezbytných potřeb.

- Na základě výběrového řízení uzavřela NG smlouvu s vybraným dodavatelem, který dodal a nainstaloval osvětlení k expozici *Old Masters*. NG převzala dílo, které nebylo vyhotoveno tak, aby odpovídalo potřebám expozice. NG jej prostřednictvím dvou dalších objednávek dala upravit tak, aby splňovalo parametry plnohodnotného nasvícení expozice. Celkově vydala peněžní prostředky ve výši 2 608 829 Kč bez DPH, čímž překročila nabídku vybraného dodavatele ve výši 2 316 366 Kč bez DPH a také překročila nabídkovou cenu 2 485 856 Kč bez DPH neúspěšného uchazeče. Tím nedodržela zásadu rovného zacházení a zákazu diskriminace ve smyslu ustanovení zákona o zadávání veřejných zakázek²⁰ a zvýhodnila vítězného uchazeče.

Uvedený majetek převzala NG v prosinci roku 2019, ale do účetnictví ho zařadila až v říjnu 2020²⁹.

- NG koupila a převzala spolu s předávacím protokolem v lednu roku 2020 umělecké dílo v hodnotě 8 000 000 Kč, ale o jeho pořízení účtovala až o více než 6 měsíců později.
- NG v roce 2017 zajistila smlouvou o dílo modernizaci výtahu v hodnotě 759 331,84 Kč, kterou správně v roce 2017 zaúčtovala do majetku jako technické zhodnocení. V roce 2018 ji však navíc zaúčtovala i do nákladů na účet 511 – *Opravy a udržování*. Tím došlo k nesprávnému, duplicitnímu zaúčtování³⁰.

UPM disponovalo investičním plánem k pořízování dlouhodobého majetku. V kontrolovaném období byl pořízen dlouhodobý majetek v hodnotě 29 142 529,40 Kč. Ke kontrole u UPM bylo vybráno 27 případů pořízení dlouhodobého majetku v hodnotě 16 248 104,23 Kč, což představovalo 55,8 % hodnoty pořízeného dlouhodobého majetku.

- UPM uzavřelo „smlouvou o předání majetku a o změně příslušnosti hospodařit s majetkem státu“ s Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových v dubnu 2015 a touto smlouvou získalo právo hospodařit s pozemkem v hodnotě 1 810 Kč. UPM zmíněný pozemek zařadilo do svého účetnictví až v říjnu 2021, tedy o 6 let a 5 měsíců později, což není v souladu se zákonem o účetnictví²⁹.

NG a UPM evidovaly a inventarizovaly majetek nesprávně

NG provedla technické zhodnocení objektu zámku Zbraslav, ve kterém byla v nájmu. Na základě „dohody o skončení nájmu nebytových prostor“ byl nájemní vztah v roce 2009 ukončen. I po ukončení nájmu vedla NG tento majetek v pořizovací hodnotě 12 965 067,99 Kč v účetnictví²⁹ po dobu téměř dalších deseti let.

NG v rozporu se zákonem neprováděla úplnou inventarizaci majetku a závazků. U více než 30 účtů inventarizovaného majetku a závazků nevyhotovila inventurní soupisy. Příkazy k inventarizaci stanovily odpovědnost za inventarizaci jednotlivých účtů zmatečně více dílčím inventarizačním komisím (dále také „DIK“) nebo naopak žádné komisi. Inventarizaci některých účtů provedla DIK, která k tomu nebyla oprávněna. Mnohé inventarizační zápisy nebyly podepsány alespoň dvěma členy příslušných DIK. Závěrečné zprávy o inventarizaci obsahovaly vzájemně si odporující informace. Zpráva o provedení inventarizace za rok 2018

²⁹ Ustanovení § 3, 8 a 28 zákona č. 563/1991 Sb.

³⁰ Ustanovení § 8 zákona č. 563/1991 Sb.

nebyla nikým podepsána. Zjištěné inventarizační rozdíly Národní galerie v Praze nevyúčtovala a neřešila je ani žádným jiným způsobem. NG při inventarizaci majetku a závazků k 31. 12. 2018, k 31. 12. 2019 a k 31. 12. 2020 nezjistila skutečný stav veškerého majetku a závazků, neověřila, že zjištěný skutečný stav odpovídá stavu majetku a závazků v účetnictví, a k velkému množství účtů nevyhotovila žádné inventurní soupisy, což je v rozporu se zákonem o účetnictví³¹.

NG měla vytvořenu směrnici, která upravovala režim zacházení se sbírkou³², jak jí ukládá zákon o ochraně sbírek muzejní povahy. Směrnice povolovala nakládání (předávání mezi vypůjčiteli) se sbírkovými předměty bez účasti zaměstnance NG, který by měl přehled o jejich stavu. V průběhu kontroly došlo k aktualizaci směrnice.

Kontrolou na místě u NG bylo zjištěno, že dva sbírkové předměty ze 78 náhodně vybraných nebyly na místech³³, kde měly být podle systematické evidence. Oba sbírkové předměty byly dohledány. Dále jeden sbírkový předmět nebyl označen inventárním číslem a další dva měly inventární číslo zaměněno.

NG dlouhodobě zapůjčila část sbírky vypůjčiteli, který ji umístil v zámku ve Žďáru nad Sázavou. NG nekontrolovala na místě, zda vypůjčitel zajistil klimatické podmínky pro vhodné vystavení zapůjčených předmětů v souladu se smlouvou. Smlouva zahrnovala podmínky vycházející z režimu zacházení se sbírkou³². NG tak neměla přehled o stavu sbírkových předmětů, což není v souladu se zákonem o ochraně sbírek muzejní povahy.

UPM nepostupovalo v souladu s ustanoveními katastrálního zákona³⁴ tím, že neohlásilo příslušnému katastrálnímu úřadu nově nabytou nemovitost „dvorní dílny v Praze“ umístěnou vedle hlavní budovy UPM v Praze a nepředložilo v tomto smyslu listinu, která tuto skutečnost dokládá, a nedalo tak v katastru nemovitostí zaevidovat³⁵ tuto změnu a zakreslit ji do katastrální mapy. Tuto nemovitost přitom UPM mělo od roku 1972 zařazenou v majetku. Na základě kontroly NKÚ byla budova zaměřena a UPM podalo návrh na zanesení do katastrálních map. Uvedenou skutečnost UPM neodhalilo ani v rámci provádění inventarizací³¹.

Při kontrole majetku bylo u UPM zjištěno, že v 14 případech ze 116 ks kontrolního vzorku nebyl majetek označen identifikačním číslem, což je v rozporu s ustanovením vyhlášky o inventarizaci majetku a závazků³⁶, a v sedmi případech ze 116 ks se majetek nenacházel na místech uvedených v inventurních soupisech.

³¹ Ustanovení § 8, 29 a 30 zákona č. 563/1991 Sb.

³² Ustanovení § 9 zákona č. 122/2000 Sb.

³³ Ustanovení § 9 a § 12 zákona č. 122/2000 Sb.

³⁴ Zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon).

³⁵ Ustanovení § 3 a § 37 zákona č. 256/2013 Sb.

³⁶ Ustanovení § 9 vyhlášky č. 270/2010 Sb.

3. Nedostatky vnitřního kontrolního systému

Kontrolou bylo ověřováno, zda NG a UPM mají vytvořený vnitřní kontrolní systém, v organizační struktuře začleněný útvar interního auditu a jestli při schvalovacích postupech postupovaly v souladu se zákonem o finanční kontrole a prováděcí vyhláškou. Dále bylo zjišťováno, zda NG a UPM přijímají nápravná opatření k nedostatkům zjištěným veřejnosprávními kontrolami a kontrolami provedenými NKÚ.

Kontrolované příspěvkové organizace zaměstnávají jediného interního auditora, což se u NG jeví jako nedostatečné jak vzhledem k její velikosti a každoroční výši rozpočtu, tak vzhledem k nedostatkům zjištěným kontrolou NKÚ.

NG a UPM nepostupovaly v souladu se zákonem o finanční kontrole, neboť při vynakládání peněžních prostředků nedodržovaly kontrolní a schvalovací postupy stanovené vnitřním kontrolním systémem. Neúčelné nakládání s majetkem a peněžními prostředky zjištěné kontrolou NKÚ bylo důsledkem nedostatečně fungujícího vnitřního kontrolního systému.

Kontrolované příspěvkové organizace uzavíraly smlouvy a objednávaly služby bez provedení řádného schvalovacího postupu

NG v letech 2018–2020 nepostupovala v souladu se zákonem o finanční kontrole v 61 zjištěných případech v celkové výši 30 502 076,20 Kč, neboť před podepsáním smlouvy či odesláním objednávky neprověřila schvalovacím postupem, zda je připravovaná operace nezbytná k zajištění stanovených úkolů a schválených záměrů a cílů, tzn. neprovedla předběžnou řídicí kontrolu před vznikem závazku³⁷.

UPM v jednom případě přenechalo nebytové prostory k užívání externímu subjektu a nájemní smlouvu uzavřelo až šest dní po datu ukončení užívání. V dalším případě přenechalo nebytové prostory k užívání externímu subjektu a nájemní smlouvu uzavřelo až v poslední den konání akce. UPM tak nepostupovalo v souladu se zákonem o finanční kontrole tím, že před vznikem závazku neprovedlo předběžnou řídicí kontrolu, která by výše uvedeným pochybením zabránila.

Schvalovací postupy prováděla NG po termínu splatnosti faktur a docházelo k pozdním úhradám

NG v letech 2018–2020 v 60 zjištěných případech v celkové výši 37 246 304,15 Kč nepostupovala v souladu se zákonem o finanční kontrole, neboť v rámci schvalovacích postupů provedla schválení příkazcem operace, hlavním účetním či oběma až po termínu splatnosti faktur, tzn. při řízení veřejných výdajů neprovedla předběžnou kontrolu po vzniku závazku.

Proplácením faktur po datu jejich splatnosti se NG vystavovala riziku požadavků dodavatelů služeb na úhradu úroků z prodlení a v některých případech se vystavovala riziku uplatnění smluvních sankcí³⁸. Kontrola zjistila, že v 50 případech v souhrnné výši 27 229 089,24 Kč

³⁷ Ustanovení § 26 zákona č. 320/2001 Sb. a § 10 vyhlášky č. 416/2004 Sb.

³⁸ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

došlo k úhradě faktur po jejich splatnosti³⁹. NG nepostupovala v souladu s ustanovením zákona o finanční kontrole⁴⁰.

Kontrolované příspěvkové organizace nezajistily správné fungování interního auditu

Kontrolou bylo zjištěno, že NG neevidovala žádné písemné doklady, kterými by mohla prokázat, že generální ředitel projednal a schválil střednědobé plány kontrol a schválil roční plán akcí interního auditu pro rok 2018. Roční plány akcí interního auditu neobsahovaly upřesnění personálního zajištění, věcné zaměření ani úkoly v metodické a konzultační činnosti.

NG nedoložila zprávy o provedení interních auditů v kontrolovaném období. Není tedy zřejmé, zda NG interní audity prováděla. NG tak nemohla přijímat opatření k zefektivnění vnitřního kontrolního systému a ke zkvalitnění procesů a postupů zde probíhajících.

NG nevede elektronickou spisovou službu ani po 17 letech od účinnosti zákona o archivnictví a spisové službě⁴¹. Tento zákon byl schválen 30. 6. 2004 a nabyl účinnosti dne 1. 1. 2005.

UPM nemělo v celém kontrolovaném období vnitřní dokument upravující podpisové vzory, přestože na něj odkazovaly jiné vnitřní předpisy. Vnitřní předpisy obsahují nepřesné názvy funkcí oproti těm, které jsou oficiálně uváděny v seznamu funkcí.

UPM nevedlo ve zprávách o výsledcích finančních kontrol za roky 2018 a 2020 zhodnocení přiměřenosti a účinnosti zavedeného systému finanční kontroly⁴² a zpráva za rok 2020 navíc neobsahovala ani informace o výsledcích veřejnosprávních kontrol vykonaných v tomto roce⁴⁰.

UPM minimálně od roku 2017 nezajistilo prověření účinnosti svého vnitřního kontrolního systému, jak požaduje zákon o finanční kontrole⁴³.

Kontrolované příspěvkové organizace nepřijaly k některým zjištěným nedostatkům nápravná opatření

NG nepřijala v kontrolovaném období opatření k odstranění nedostatků zjištěných při veřejnosprávní kontrole a neinformovala o nich orgán, který tuto veřejnosprávní kontrolu provedl.

NG dále nepřijala účinná opatření k odstranění všech nedostatků zjištěných kontrolní akcí NKÚ č. 14/29⁴⁴.

Kontrolou bylo rovněž zjištěno, že UPM odstranilo pouze některé nedostatky zjištěné kontrolní akcí NKÚ č. 19/09⁴⁵.

³⁹ Ustanovení § 1970 zákona č. 89/2012 Sb. a nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěřenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích.

⁴⁰ Ustanovení § 4 zákona č. 320/2001 Sb.

⁴¹ Ustanovení § 63 zákona č. 499/2004 Sb.

⁴² Ustanovení § 32 vyhlášky č. 416/2004 Sb.

⁴³ Ustanovení § 30 zákona č. 320/2001 Sb.

⁴⁴ Kontrolní akce č. 14/29 – *Peněžní prostředky vynakládané na úhradu nákladů z činnosti a hospodaření s majetkem státu u vybraných příspěvkových organizací.*

⁴⁵ Kontrolní akce č. 19/09 – *Ochrana sbírek muzejní povahy ve vlastnictví České republiky.*

4. Neodůvodněné snižování výnosů z majetku

Kontrolou bylo ověřováno, zda NG a UPM neodůvodněně nesnižovaly své výnosy, např. tím, že u nájemních smluv nesjednávaly tzv. inflační doložky na výši nájemného, či zda neuzavíraly jinak nevýhodné smlouvy vztahující se k majetku, který spravují.

Obě kontrolované příspěvkové organizace uzavřely dohodu o spolupráci s MK, na základě které neodůvodněně snižovaly výnosy ze vstupného.

NG v roli pronajímatele uzavřela smlouvy, v nichž výše nájemného neodpovídala nájemnému obvyklému v daném místě a čase, a obdobně si počínala i v roli nájemce. UPM uzavřelo smlouvy, které neobsahovaly zvyšování nájemného (inflační doložku), což nebylo v souladu se zákonem o majetku státu.

Kontrolované příspěvkové organizace uzavřely s MK nevýhodnou dohodu o spolupráci

NG a UPM uzavřely s MK a dalšími 20 příspěvkovými organizacemi paměťového typu⁴⁶ zřizovanými Ministerstvem kultury dohodu o spolupráci, do níž se zapojilo dalších devět PO MK. Účelem bylo dle dohody zefektivnění přístupu zaměstnanců ke vzdělávání. Podle dohody se přitom vztahovala participace na zaměstnaneckých benefitech nejen na zaměstnance příslušných organizací, ale i na další tři osoby doprovodu. Takto široce pojatá participace nemá oporu v deklarovaném účelu, neboť zaměstnanecký benefit v podobě zefektivnění přístupu ke vzdělávání se nedá vztáhnout na další osoby. Volné vstupy na základě uvedené dohody začaly obě příspěvkové organizace poskytovat od ledna 2019. NG v prosinci roku 2020 zaslala Ministerstvu kultury výpověď uvedené dohody s platností od počátku roku 2021. V srpnu 2021 NG zrušila odstoupení od dohody a začala opět poskytovat vstupy zdarma na základě dohody o spolupráci. NG a UPM nepostupovaly v souladu s ustanovením zákona o majetku státu⁴⁷, neboť poskytováním volných vstupů zdarma do svých výstavních prostor v uvedených případech neodůvodněně snižovaly výnosy z majetku státu.

Tabulka č. 6: Celkové počty volných vstupů u NG a UPM

	2018	2019	2020	Celkem
NG	276 053	166 495	157 288	599 836
UPM	13 738	11 882	2 687	28 307
CELKEM	289 791	178 377	159 975	628 143

Zdroj: vlastní zpracování dle podkladů NG a UPM.

NKÚ zjistil, že ani jedna z kontrolovaných příspěvkových organizací nemá přehled o rozsahu poskytovaných volných vstupů vyplývajících z uzavřené dohody o spolupráci s MK.

Z tabulky č. 6 je patrné, že v kontrolovaném období docházelo k poklesu počtu volných vstupů do výstavních objektů obou příspěvkových organizací. Rok 2020 byl značně ovlivněn uzavřením objektů kvůli pandemii onemocnění covid-19.

UPM uzavíralo nájemní smlouvy, které obsahovaly nedostatky

UPM ve dvou případech přenechalo prostory sloužící k podnikání nájemci a spolu s prostory přenechalo bezúplatně do užívání i movité věci, což bylo v rozporu se zákonem o majetku

⁴⁶ Jedná se o PO MK, které umožňují přístupy ke kulturnímu dědictví.

⁴⁷ Ustanovení § 14 zákona č. 219/2000 Sb.

státu⁴⁸. V prvním případě UPM v červenci 2016 uzavřelo smlouvu o nájmu prostoru sloužícího k podnikání a spolu s prostory přenechalo nájemci i movitý majetek, a to i přes tu skutečnost, že se jednalo o věci v hodnotě více než 1 mil. Kč. Nájemné za užívání prostor bylo stanoveno na základě veřejné nabídky ve výši 5 000 Kč měsíčně.

V druhém případě UPM v září 2017 uzavřelo s nájemcem smlouvu o nájmu prostoru sloužícího k podnikání a na základě této smlouvy kromě určeného prostoru přenechalo nájemci navíc do bezplatného užívání i movité věci, což bylo v rozporu se zákonem o majetku státu⁴⁸. Uzavřená smlouva se od návrhu smlouvy uvedeného ve výzvě, na kterou uchazeči reagovali, lišila v části pojednávající o přenechání movitých věcí, kde u podepsané smlouvy bylo sjednáno jejich bezúplatné užívání, zatímco výzva bezúplatné přenechání movitých věcí neobsahovala. Ani jeden z uvedených dokumentů (smlouva a návrh smlouvy) navíc neobsahoval inflační doložku, která by reagovala na vývoj situace, jak požaduje zákon o majetku státu⁴⁸.

⁴⁸ Ustanovení § 14 a § 27 zákona č. 219/2000 Sb.

Seznam zkratk

DIK	dílčí inventarizační komise
DPH	daň z přidané hodnoty
MK	Ministerstvo kultury
NG	Národní galerie v Praze
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
PO	příspěvkové organizace
UPM	Uměleckoprůmyslové museum v Praze
VZ	veřejná zakázka

Zkrácené názvy právních předpisů

katastrální zákon – zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon)

zákon o finanční kontrole – zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole)

zákon o majetku státu – zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

zákon o Národní galerii v Praze – zákon č. 148/1949 Sb., o Národní galerii v Praze

zákon o ochraně sbírek muzejní povahy – zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů

zákon o registru smluv – zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv)

zákon o rozpočtových pravidlech – zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla)

zákon o účetnictví – zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

zákon o zadávání veřejných zakázek – zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

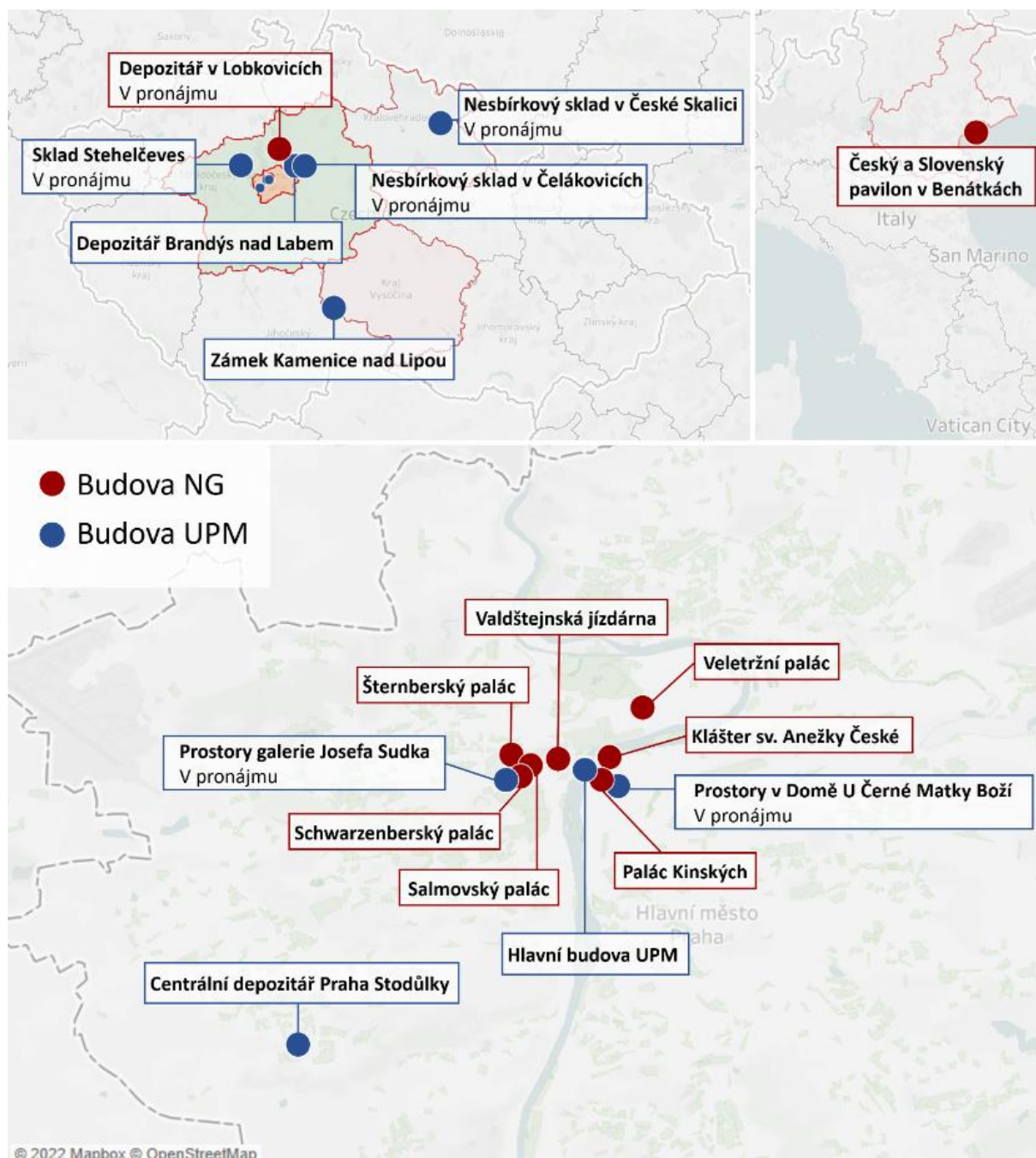
Seznam příloh:

Příloha č. 1: Přehled budov kontrolovaných příspěvkových organizací na území ČR, Prahy a Itálie

Příloha č. 2: Dopad pandemie onemocnění covid-19 na příspěvkové organizace

Příloha č. 3: <https://infogram.com/1p32xdwnnw7rygu0q971z7153wud33lnqjj?live>

Příloha č. 1: Přehled budov kontrolovaných příspěvkových organizací na území ČR, Prahy a Itálie

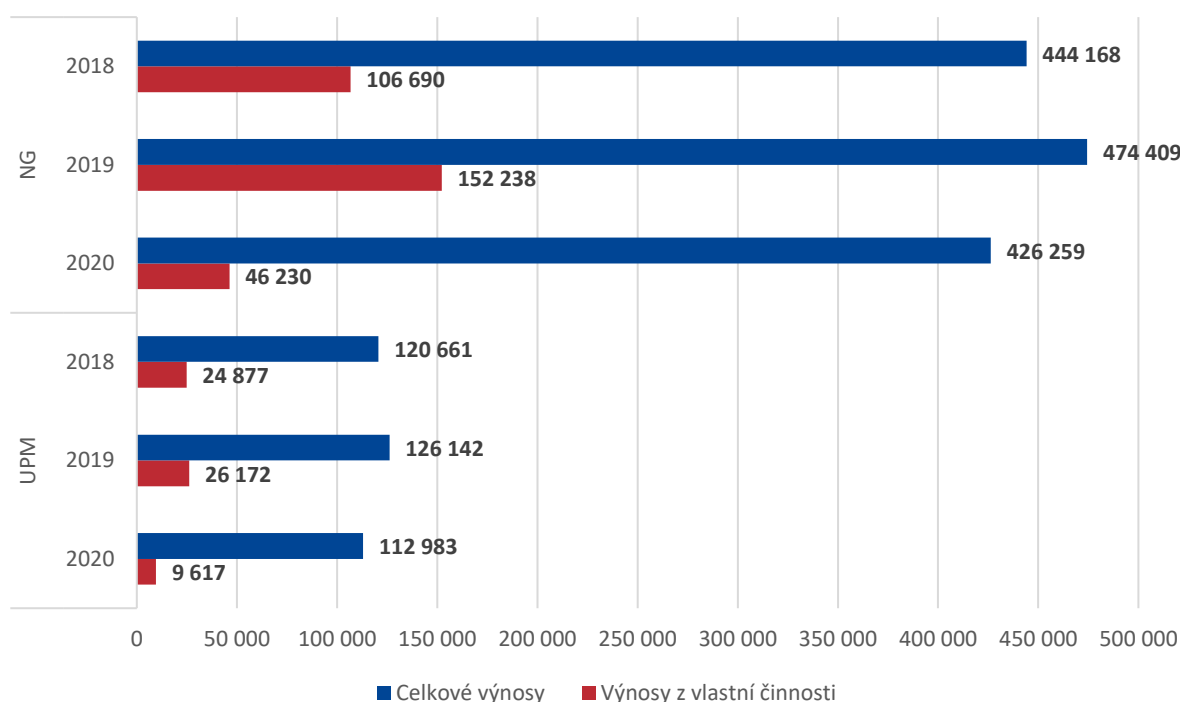
Zdroj: vypracoval NKÚ dle webových stránek kontrolovaných příspěvkových organizací.

Pozn.: Budovy ve vlastnictví státu, s nimiž jsou příslušné hospodařit kontrolované příspěvkové organizace.

Příloha č. 2: Dopad pandemie onemocnění covid-19 na příspěvkové organizace

V březnu roku 2020 propukla na území České republiky pandemie onemocnění covid-19. Důsledkem této pandemie bylo výrazné omezení a v některém období i úplné uzavření výstavních prostor Národní galerie v Praze a Uměleckoprůmyslového musea v Praze a došlo k omezení činnosti obou institucí i v ostatních oblastech jejich činnosti. Tyto skutečnosti měly zásadní vliv na snížení výnosů především z prodeje služeb, zejména ze vstupného, z prodeje vlastních výrobků (zboží) a z pronájmů.

Graf č. 1: Výnosy NG a UPM za roky 2018–2020 (v tis. Kč)

Zdroj: vypracoval NKÚ dle účetních závěrek NG a UPM za roky 2018, 2019 a 2020.

Celkové výnosy u obou příspěvkových organizací do roku 2019 rostly. V roce 2019 činily u NG celkem 474 409 tis. Kč a v roce 2020 v důsledku pandemie poklesly na částku 426 259 tis. Kč, z toho výnosy z vlastní činnosti v roce 2019 činily 152 238 tis. Kč a v roce 2020 poklesly na 46 230 tis. Kč.

V roce 2019 činily celkové výnosy u UPM celkem 126 142 tis. Kč a v roce 2020 v důsledku pandemie poklesly na částku 112 983 tis. Kč, z toho výnosy z vlastní činnosti v roce 2019 činily 26 172 tis. Kč a v roce 2020 činily 9 617 tis. Kč.

Naproti tomu došlo vlivem omezení provozu i k poklesu provozních nákladů. Provozní náklady se v posledních letech rovněž každoročně zvyšovaly, ale v roce 2020 došlo vlivem pandemie k jejich poklesu. Celkové provozní náklady u NG v roce 2019 činily 474 357 tis. Kč a v roce 2020 činily 426 258 tis. Kč. U UPM celkové provozní náklady v roce 2019 činily 126 142 tis. Kč a v roce 2020 došlo k jejich snížení na částku 112 983 tis. Kč.

K vyrovnání propadu výnosů poskytl zřizovatel (MK) jak NG, tak i UPM v letech 2019 i 2020 příspěvek na provoz ve výši, která pokryla tyto výpadky příjmů a znamenala, že obě instituce v uvedených letech měly vyrovnané hospodaření.

Pandemie onemocnění covid-19 měla zásadní vliv i na vývoj návštěvnosti výstavních prostor. V roce 2019 navštívilo Národní galerii v Praze 556 409 osob, zatímco v roce 2020 pouze 282 563. Obdobný vývoj zaznamenalo i Uměleckoprůmyslové museum v Praze, v roce 2019 jej navštívilo 90 392 návštěvníků, zatímco v roce 2020 jen 18 874.